

OVERHAALD

Voo?uit

ACADEMIA
PRESS

Uitgeverij Academia Press
Coupure Rechts 88
9000 Gent
België

www.academiapress.be

Uitgeverij Academia Press maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij,
de boeken- en multimediodivisie van Uitgeverij Lannoo nv.

ISBN 9789401474078
D/2021/45/27
NUR 620

Thibaut Duthois, Robbe Pessemier & Nikolaas Mergan
Overhaald. Gedichten en verhalen in klare taal
Gent, Academia Press, 2021, 212 p.

Eerste druk, 2021

Vormgeving: Davine Peleman
Omslagillustratie: Louise Muizenstaart
Eindredactie: An De Moor
Een project in samenwerking met Orde van den Prince & Kunstencentrum Voo?uit

© Thibaut Duthois, Robbe Pessemier, Nikolaas Mergan, Orde van den Prince & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

OVERHAALD

Gedichten en verhalen in klare taal

Een project van

Thibaut Duthois
Nikolaas Mergan
Robbe Pessemier

**Mogelijk gemaakt dankzij
het cultureel genootschap Orde van den Prince**

An De Moor
Pieterjan Bonne
Dorothea Van Hoyweghen
John Caron

Kunstencentrum Voo?uit Gent

Peter Van den Eede

Arteveldehogeschool

An Van Uytvanck

Hogeschool Odisee

Marlies Algoet
Jona Hebbrecht

OKAN Leiepoort campus Sint-Vincentius Deinze

Hilde Van Den Hende

Met de verhalen en gedichten van

Hans Bourlon

Herman Brusselmans

Paul De Moor

Willem De Pessemier

Thibaut Duthois

Fikry El Azzouzi

Hind Eljadid

Bart Koubaa

Laila Koubaa

Ihssane M'Rabet Fahsi

Lize Spit

Kristien Spooren

David Troch

Roel Richelieu Van Londersele

Illustraties van

Louise Muizenstaart

Lore Vekeman

HANDLEIDING

In dit boek vind je verhalen en gedichten. Echte auteurs – die gewoonlijk moeilijke boeken schrijven – hebben voor dit boek een kortverhaal of gedicht in eenvoudige taal voor jongeren en volwassenen geschreven.

In die verhalen en gedichten vind je vetgedrukte en onderlijnde woorden. Ze worden allemaal duidelijk uitgelegd in de woordenschatlijst achter elk verhaal. De onderlijnde woorden zijn moeilijke woorden die je misschien niet begrijpt. De **vetgedrukte woorden** zijn belangrijke woorden. Deze woorden kun je oefenen en gebruiken om over het verhaal of gedicht te praten.

Na elk verhaal vind je een wist-je-datje. Hierin wordt een onderwerp uit de tekst kort uitgelegd. Daardoor kan je tijdens het lezen ook iets bijleren. Daarna vind je de doordenkers. Die laten je nadenken over het gedicht of verhaal. Probeer de vragen te beantwoorden in een gesprek met je vrienden, je klasgroep of je ouders.

Dit boek kan je ook op school gebruiken. We maakten leuke oefeningen, opdrachten en een lesbundel voor leerkrachten bij dit boek.

Wil je het lesmateriaal bij dit boek downloaden?

Neem dan een kijkje op www.arteveldehogeschool.be/overhaald

Wist je dat de opbrengst van dit boek volledig naar het goede doel gaat? Nikolaas, Robbe en Thibaut hebben daarvoor in samenwerking met het Kunstencentrum Voo? uit het 'Project Overhaald' rond lezen en leesplezier opgericht. Je kan hen ook uitnodigen op je school.

Wil je meer te weten komen over dit project, de vormingen en workshops? Neem dan een kijkje op www.overhaald.wixsite.com/website

VOORWOORD

Wil je zin krijgen om te lezen?

Er waren eens drie jongens: Thibaut, Robbe en Nikolaas. Zij hadden een droom: een boek maken met verhalen voor jongeren die niet graag lezen.

Die droom werd een boek: 'Overhaald', een bundel met verhalen en gedichten voor jongeren. Daarmee wonnen ze zelfs de Klasseprijs 2019!

Nu geven ze workshops aan leerlingen en leerkrachten. Ga zeker luisteren als je kan. Met de opbrengst van dit boek organiseren ze andere projecten voor leerlingen die het moeilijk hebben met lezen.

Waarom zou je lezen?

- Je leert je fantasie te gebruiken.
- Je kan zaken beter onthouden.
- Je slaapt beter.
- Je kan zelfs langer leven. Dat zegt een onderzoek aan de Yale University School of Public Health.

Lees mee!

Voor elke lezer is er een boek. Dus ook voor jou. Fantastisch, toch? Waar wacht je nog op? Lees mee. Droom mee. Duik met ons mee in dit verhalen- en gedichtenboek. Laat je 'overhalen' dat lezen héérlijk is!

Meer weten over 'Overhaald'?

- Stuur een e-mail naar overhaald@outlook.com.
- Volg de jongens via sociale media (@overhaald).
- Kijk op overhaald.wixsite.com/website.

Wat heeft de Orde van den Prince met dit boek te maken?

Er was eens een Vlaams-Nederlands genootschap dat de Orde van den Prince heet. De naam verwijst naar Willem de Zwijger, Prins van Oranje, die in de zestiende eeuw als een symbool van verdraagzaamheid gezien werd. In het logo op de cover zie je trouwens een verwijzing naar de twee kernwaarden van het genootschap: vriendschap en verdraagzaamheid.

Naast de maandelijkse afdelingsbijeenkomsten werken de drieduizend leden samen aan maatschappelijk belangrijke projecten op het gebied van de Nederlandse Taal en Cultuur. De realisatie en financiering van deze bundel met nieuwe verhalen, gedichten en passend lesmateriaal voor laagtaalvaardige jongeren is daar een mooi voorbeeld van. Bovendien slaagde een werkgroep van het Gewest Oost- en Zeeuws-Vlaanderen van de Orde van den Prince erin om leesexperten uit verschillende organisaties aan dit project te laten meewerken: docenten uit de Arteveldehogeschool en de Hogeschool Odisee, maar ook OKAN-experten uit de school Leiepoort Deinze evenals de drie jongens, zonder Kunstencentrum Voo?uit te vergeten.

Op www.arteveldehogeschool.be/overhaald vind je lesmateriaal dat we speciaal bij dit boek ontwikkeld hebben.

An De Moor

Projectcoördinator van de werkgroep, lid van de Orde van den Prince en Talenbeleidcoördinator van Odisee en de KUL campus Brussel

NIVEAU 1

- p12 **Huiswerk met een walvis in** KRISTIEN SPOOREN
p24 **Ik wil vertellen** THIBAUT DUTHOIS
p38 **Wij redden ons wel** LIZE SPIT
p54 **Trappist-1e** HANS BOURLON
p68 **Freeze it** IHSSANE M'RABET FAHSI

NIVEAU 2

- p74 **Tante Sonja is jarig** HERMAN BRUSSELMANS
p86 **Majnun de toi / gek op jou** LAÏLA KOUBAA
p108 **Dag 317** WILLEM DE PESSEMIER
p120 **Waar ik het maanhout voor nodig heb** PAUL DE MOOR
p138 **Vorbij Ali** HIND ELJADID

NIVEAU 3

- p150 **Ik scheur** BART KOUBAA
p164 **Iets wat je niet kunt zien** FIKRY EL AZZOUZI
p184 **De rivier** ROEL RICHELIEU VAN LONDERSELE
p200 **Straf** DAVID TROCH

NIVEAU 1

Huiswerk met een walvis in

KRISTIEN SPOOREN

L. M...

1 **HOOFDSTUK 1. HET MEISJE IN MIJN KLAS**

2 Er is een meisje in mijn klas. Ze ruikt naar de zee. Haar ogen lijken op
3 **amandelen**. Soms zit ik naast haar, maar alleen als ik durf. Ik ben
4 verliefd, maar ik weet niet hoe ik het moet zeggen. Ik ken niet genoeg
5 woorden om een brief te schrijven. In dit land kijken mensen elkaar
6 lang in de ogen voordat ze zoenen. Als ik haar ogen zie, wil ik de
7 amandelen opeten.

8 Ze kent alleen mijn naam. Dat is niet veel om over iemand te weten.
9 Mijn naam is Kareef. Dat betekent 'boom in de herfst'. Soms voelt het
10 zo om mij te zijn, een boom in de herfst die rode bladeren **verliest**.
11 Ik ben ook al veel dingen verloren: een schoen, een voetbal en mijn
12 vader.

13 Hier worden vaders niet snel verloren. Als mannen hier op straat lopen,
14 gaan ze niet dood. Ik moet nog wennen aan de rust in dit land. De
15 geluiden zijn anders, doffer. Ik vind de geluiden in het **park** het mooist:
16 de eenden, de wind, een piepende schommel.

17 Het meisje in mijn klas houdt ook van het park. Misschien gaan we
18 een keer samen. Dan vertel ik haar alles wat ik over bomen weet.
19 In het park staan hoge bomen met dikke takken. Ik wil in de kruin
20 klimmen met het meisje en een foto nemen van hoe klein de wereld is.
21 Als we boven zijn, zegt ze een woord dat ik niet ken. Als het meisje
22 onbekende woorden zegt, is ze nog mooier.

23 Soms is het meisje triest en worden haar amandelogen week. Ik herken
24 het soort triest zijn, ik ben het ook weleens. Het is **heimwee** maar niet
25 helemaal, het is iets **missen** wat er nooit was. Ik vraag me af wat zij
26 nooit had.

27 Ze heeft lange, donkere haren. De vrouw bij wie ik woon, zegt dat
28 donkere haren zeldzaam zijn. Ze heet Mia, die vrouw. Ze heeft een
29 hond. De hond heet Woef. Als de vrouw de hond roept, is het net of

30 ze naar hem blaft. Het is een goede naam, want blaffen is in alle talen
31 hetzelfde. Als ik blaf in mijn eigen taal, komt de hond ook.

32 De Nederlandse taal is moeilijk. In het park staan paddenstoelen. Ik
33 begrijp niet waarom een 'pad' plus een 'stoel' een 'paddenstoel' is. In
34 het Engels heet dat 'mushroom'. Het is leuker om 'mushroom' te zeggen
35 dan 'paddenstoel'. 'Mushroom' kun je **mompelen**, je hoeft je lippen
36 bijna niet te bewegen.

37 De mensen denken dat ik dom ben omdat ik niet veel woorden ken. Ze
38 praten tegen mij als tegen een kind. Ze wijzen naar zichzelf en zeggen
39 hun naam. Ze wijzen naar de tafel en zeggen 'tafel'. Maar ik ben niet
40 dom. Ik kan heel goed biologie. Op mijn oude school won ik de prijs
41 voor de beste spreekbeurt. Mijn spreekbeurt ging over de octopus.
42 Later wil ik zeebioloog worden. Ik hou van alles wat in de zee leeft.

43 Ik maak een tekening voor het meisje, van een **walvis**. De walvis
44 praat met klanken. Ik ken de klank voor 'ik hou van je' niet en ik weet
45 ook niet hoe je klanken tekent. Een hartje dan maar. Een hartje in een
46 tekstballon. Het hartje is zo groot dat het bijna uit de tekstballon valt.
47 Morgen neem ik de tekening mee naar school.

48 **HOOFDSTUK 2. DE TEKENING**

49 Ik vouw de tekening tussen mijn schoolagenda. Huiswerk met een
50 walvis in, ik moet lachen. Aan het ontbijt eet ik brood met choco. Hier
51 hebben ze overal choco, dit is een chocoladeland. Mia eet havermout.
52 De hond eet brokken.

53 Ik ben nerveus. Mijn hart klopt snel. Op de fiets zie ik politieagenten
54 die het verkeer regelen. Ik ben bang van de politie, ook al zeggen ze
55 dat deze politie goed is. Soms hoor ik dat jongens met een andere
56 huidskleur naar de gevangenis moeten. De mensen zijn bang van ons.
57 Ze denken dat bruin slecht is. Zoals je bang kunt zijn van het donker,
58 alleen maar omdat het donker is.

59 Ik ben vroeg op school. Ik kijk naar de andere leerlingen. Sommigen
60 leren voor een toets. De bel gaat. Ik schrik.

61 Het meisje draagt haar haren in een staart. De achterkant van haar
62 hoofd heeft nu een slurf, ze lijkt op een olifant. Ik mag niet zeggen dat
63 ze op een olifant lijkt. Ze heeft van de witte meisjes geleerd dat dat
64 betekent dat je dik bent. De witte meisjes willen niet dik zijn. Ik begrijp
65 niet waarom ze alleen aan dik denken, olifanten zijn ook slim en lief.

66 Ik let niet op in de klas. Ik denk aan de walvis in mijn huiswerk. Ik denk
67 aan het hartje dat uit de tekstballon valt. Ik hoop dat het meisje het
68 hartje opraapt. Straks is het turnles. De jongens en de meisjes hebben
69 aparte kleedkamers, maar we sporten wel samen. We spelen voetbal.
70 Ik maak vier goals vandaag. Het meisje ziet het, ze lacht.

71 'Heel goed.' We komen uit een ander land. Als zij 'heel goed' zegt,
72 klinkt het anders dan wanneer ik het zeg. Je kunt horen waar we
73 vandaan komen. Samen kennen we drie talen: haar taal, mijn taal en
74 de Nederlandse taal. Als het meisje in haar taal praat, zingt ze.

75 'Bedankt.' Er zijn twee woorden om iemand te danken: 'bedankt' en
76 'dank je'. Ik zeg eigenlijk 'b ... be ... bedankt'. Ik **stotter**, het meisje
77 denkt vast dat ik dom ben. Ze loopt verder, haar vriendinnen zwaaien.
78 Haar kleine borsten dansen door haar t-shirt als ze loopt. In mijn land
79 dansen borsten anders.

80 'Wacht!'

81 Ze wacht.

82 'Ik heb een tekening voor jou.' Ik haal de walvis uit mijn schoolagenda.
83 'Het is een walvis.'

84 Ze zwijgt, ik ook. Plots ben ik het woord voor park vergeten. Ik stotter
85 weer, ik zoek het woord in mijn hoofd, maar ik zie alleen grote groene
86 dingen. 'Wil je naar de bomen?' Het meisje lacht. Ze zegt ja, ze vraagt
87 niet eens naar welke bomen.

88 In het park zien we mannen met hoeden die met een grote hengel op
89 een stoeltje zitten en naar een dobber kijken. Ze wachten. Soms gaat
90 de dobber onder, dan draaien ze aan de hengel tot de vis boven
91 water komt. De vis spartelt niet, hij geeft op nog voor hij dood is.
92 Sommige mannen gooien de vissen terug met gaten in hun mond. Ik
93 vraag me af hoeveel kapotte vissen er in de vijver zwemmen.

94 Het meisje ruikt aan een rode roos. Ze plaatst haar vingers tussen de
95 doornen om de roos naar zich toe te trekken. Ik ruik ook, zij aan de
96 ene kant, ik aan de andere kant. We tellen de rozen waar we samen
97 aan ruiken. We tellen elk in onze eigen taal.

98 Ze vertelt over het land waar ze vandaan komt. Ze zegt dat het er altijd
99 warm was, ze hoefde nooit een trui aan te doen. Ik knik. In mijn land
100 was het alleen 's nachts koud, maar veel merkten we daar niet van,
101 omdat we altijd binnen bleven voor de soldaten. 'Mis je het?' 'Ja,' zegt
102 ze, 'soms droom ik ervan en dan is alles goed.'

103 Het wordt avond. 'Er is een sterrenbeeld dat walvis heet.' We zitten
104 in de kruin van de hoogste boom. 'Ik vind jouw walvis mooier dan de
105 sterrenwalvis.' Winnen van de sterren, ik ben tevreden. Ze haalt een
106 hartje uit haar broekzak. 'B ... be ... bedankt.'

WOORDENSCHATLIJST

amandelen

→ **de amandel**

Een amandel is een soort noot.

Voorbeeld: Geroosterde amandelen zijn echt lekker!

de herfst

Het seizoen na de zomer en voor de winter. De bladeren aan de bomen veranderen van kleur en vallen van de bomen.

Voorbeeld: In de herfst regent het vaak en is het niet meer warm.

verliest

→ **verliezen (ik ben/heb iets verloren)**

Kwijtraken, iets niet meer terugvinden.

Voorbeeld: Ik verlies veel dingen. Gisteren ben ik een handschoen verloren. Nu heb ik maar één handschoen meer.

doffer

→ **dof**

Niet helder, onscherp.

Voorbeeld: De oude piano van Laila klinkt dof.

het park

Een plaats met veel bomen, gras, vaak ook een vijver, waar je kunt wandelen en ontspannen.

Voorbeeld: Ik wandel graag met mijn hond in het park.

de schommel

Een toestel om op te spelen, in een speeltuin. Je zit op de schommel en je zwiert heen en weer.

Voorbeeld: Het meisje zit op de schommel. Ze schommelt heen en weer.

de kruin

De top van een boom.

Voorbeeld: De aap slaapt in de kruin van de boom. Daar is hij veilig.